Stockholm

22 oktober 2026

autism
Sverige

Skrivelse

linn.friman@regeringskansliet

Uppdrag att utreda nationell yrkesutbildning (U2026/01569)

Autism Sverige arbetar för att skapa bättre levnadsvillkor för personer med autism. Vår vision är ett samhälle där alla kan delta, där personer med autism möts med respekt och har bra livskvalitet genom hela livet. Förbundet representerar omkring 19 000 medlemmar och bland dessa finns personer med egen diagnos. Autism Sverige välkomnar ambitionen att utveckla nationell yrkesutbildning som en väg till arbete och stärkt kompetensförsörjning. I utredningens uppdrag ingår att föreslå villkor för utbildningarna och utbildningsanordnarna samt belysa konsekvenserna för bland andra studerande. Vi vill särskilt uppmärksamma vikten av att utbildningsformen blir tillgänglig för personer med funktionsnedsättning.

Autism är en utvecklingsrelaterad funktionsnedsättning med stora individuella variationer. Studier kan innebära särskilda utmaningar, och undervisningen behöver utformas med hänsyn till bland annat behov av tydlighet, förutsägbarhet och återhämtning. För den enskilde kan utbildningens upplägg vara avgörande för möjligheten att tillgodogöra sig innehållet och fullfölja studierna.

Autism Sverige anser därför att nationell yrkesutbildning ska kunna genomföras på deltid, exempelvis 50 procent, när det behövs på grund av funktionsnedsättningen. Möjligheten bör utgå från individuella behov och även omfatta personer med andra funktionsnedsättningar. En lägre studietakt ska innebära längre tid att nå samma kunskapsmål – inte lägre krav på utbildningens innehåll eller kvalitet. Att ha möjlighet att kunna studera på deltid kan behövas för personer med funktionsnedsättning för att t.ex. ge ett verkligt utrymme för återhämtning och för att kunna kombinera studier med nödvändiga stödinsatser.

Flexibel studietakt behöver gå hand i hand med en tillgänglig lärmiljö. Studerande inom nationell yrkesutbildning har redan möjlighet till särskilt pedagogiskt stöd och

anpassningar. Detta stöd måste fungera genom hela utbildningen: genom en tydlig struktur, kontinuitet i stödkontakter samt ett samordnat stöd inför och under praktik eller arbetsplatsförlagt lärande. Anpassningarna behöver planeras tillsammans med den studerande och berörda handledare.

För personer som deltar i daglig verksamhet enligt LSS vill Autism Sverige särskilt lyfta möjligheten att gå vidare till nationell yrkesutbildning och, för vissa, vidare till arbete. Den som vill och har förutsättningar att studera ska kunna få individuellt anpassad planering och det stöd som behövs för att övergången ska fungera. Utredningen bör därför belysa ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnare, kommun och andra berörda aktörer samt hur försörjning och stöd kan fungera under övergången.

Vi uppmanar utredningen att föreslå regler och finansieringsvillkor som möjliggör deltidsstudier och förlängd utbildningstid. Målet bör vara hållbara vägar till yrkeskompetens och arbete, där behov av en annan studietakt inte i sig blir ett hinder.

Autism Sverige bidrar gärna med våra perspektiv och erfarenheter i ett eventuellt möte om frågan tillsammans med vårt Utbildningscenters erfarenheter som utbildningsanordnare. Vi vill därför särskilt lyfta betydelsen av att ta till vara utbildningsanordnarnas perspektiv och erfarenheter i utvecklingen av en mer tillgänglig nationell yrkesutbildning.

Vid behov utvecklar vi gärna ovanstående vid ett möte.

Autism Sverige ordförande

Camilla Rosenberg